

ПАХТАКОР ЎРТОҚЛАР!

*ХАР ТУП ҒЎЗА ДЕҲҚОН МЕҲРИГА ҚОНСИН. *РИВОЖИ ПАСТ КЎЧАТЛАРНИ ОЛДИНГИ ҒЎЗАЛАРГА
ЕТКАЗИБ ОЛАЙЛИК. *СУҒОРИШ ВА КУЛЬТИВАЦИЯНИ СИФАТЛИ ЎТКАЗАЙЛИК. *БИР ТУП НИҲОЛНИ ҲАМ
ЎТГА, ҲАШАРОТГА ОЛДИРМАЙЛИК. *ДАЛАДА ИШЛАЁТГАНЛАРГА ҒАМХЎР БЎЛАЙЛИК.

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАЖМАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ
ВА МЕХНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 116 (4322). 11 июнь, 1971 йил, ЖУМА Баҳоси 2 тийин.

ПАХТАЧИЛИКНИ КОМПЛЕКС МЕХАНИЗАЦИЯЛАШТИРАМИЗ

ТОШКЕНТ ВА СИРДАРЁ ОБЛАСТЛАРИ КОЛХОЗЛАРИ, СОВХОЗЛАРИ ВА РАЙОНЛАРИНИНГ 1971 ЙИЛДА
ПАХТА ЙИҒИМ-ТЕРИМИНИ КОМПЛЕКС МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ ЮЗАСИДАН ИШЛАБ ЧИҚҚАН ТАДБИРЛАРИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети Тошкент ва Сирдарё областларининг 1971 йилда пахта йиғим-теримини комплекс механизациялаш юзасидан ишлаб чиққан тадбирларини кўриб чиқиб, маълумлади.

Область ва район партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ва район иқроия комитетларига, республика Қишлоқ ҳўжалик министриясига, Совхозлар министриясига, «Узсельхозтехника» бирлашмаси

ва уларнинг жойлардаги органларига Тошкент ва Сирдарё областлари намунаси асосида ҳар бир колхоз ва совхозда пахтани машинада теришга ўз вақтида тайёргарлик кўриш ва унга ушшоқлик билан ўтказиш, йиғим-терим ишларини комплекс механизациялаш ҳар томонлама кенгайтириш, шу тариқа республика колхоз ва совхозларининг 1971 йилда машина билан 2 миллион тонна пахтани териб олиш юзасидан олган мажбуриятларининг муваффақиятли бажарилишини таъминлаш юзасидан тадбирлар ишлаб чиқиб, амалга ошириш топширилди.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ МЕХАНИЗАТОР- ЛАРИНИНГ МАРРАЛАРИ

Тошкент области пахтакорлари КПСС XXIV съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XXIII съезди қарорларини амалга ошира бориб, 1971 йилда Батанга 400 минг тонна пахта етказиб бериш юзасидан юксак социалистик мажбурият қабул қилдилар.

Мажбуриятнинг муваффақиятли бажарилишида пахтачиларда, айниқса йиғим-терим ишларида комплекс механизациянинг кенг жорий этиш мўҳим омил ҳисобланади. Область ҳўжаликлари 250 минг тонна пахтани машиналарда териб олиш ва 49 минг гектар ердаги ҳосилни қўл меҳнати ишлатмай туриб йиғштириб олишни мўлжаллаб қўйдилар.

Мўлжалланган ҳажмдаги пахтани механизаторлар билан йиғштириб олиш ишларини бажариш учун область ҳўжаликларида 3702 дона терим машиналари, 1260 та кўрак йиғим машиналари, 1171 та механик подборшчиклар, пахтани қўл-қанораси ташйидиган 7157 принцеп тайёрлаб қўйдилар. Колхоз ва совхозлар қўшима равишда пахта терим машиналари, механик подборшчиклар, кўрак узиш машиналари ва бошқа техника сотиб оладилар.

Пахта терим машиналарини, пахтани қўл-қанораси ташйидиган принцеплар, транспорт тракторларини ремонт қилиш ва тайёрлаш 20 августгача, механик подборшчикларини, кўрак узиш машиналарини, кўрак тозалаш машиналарини ва бошқа техникани ремонт қилиш ва тахт қилиб қўйиш 15 сентябргача тугалланди. «Узсельхозтехника» установаларида 1100 та пахта терим машиналари, 250 та йиғим аппаратлари, пахтани қўл-қанораси ташйидиган 400 принцеп, 420 транспорт трактори

зурда, совхозларда, «Ташсельмаш» заводида йиғим ҳафталик курслар очилиб, уларда 540 механик-ҳайдовчилар тайёрланди.

Механизаторлар сафи мактабларини битириб чиққан ёшлар ҳисобига ҳам тўдириб борилади. Тажрибали механик-ҳайдовчилар уларни олашқича олиниди. Ҳамма ҳайдовчилар машинада пахта терим усталарининг тажрибасини ўрганиб олиш учун бошқа тадбирлар ва семинарлар ҳам ташкил этилади.

Пахтадан мўл ва эртаги ҳосил тўплаш, пахта терим машиналарини, йиғим юксак унум билан ишлатишни таъминлаш мақсадида: дала-ларини бегона ўтдан вақтида тозалаш; қатор оралиқнинг сифатли ва ўз вақтида парвариш қилиш; солиш оғирлигига минерал ўғит қўйиш тўғрисида қишлоқ ҳўжалик зараркунадалари ҳамда жасалликлари йўқотишга қарағилган профилактик ишларини ўз вақтида ва сифатли амалга оширишга алоҳида эътибор берилади.

Машина теримига ажратилган ҳамма майдонларда механизациялашган чеканка ва қолган майдонларда эса қўл чеканкаси, 1 августдан кечиктирилмай ўтказилади.

Пахта майдонларини энг яхши мўддатларда ва юқори сифатли ўтказишга қарор қилинди. Ҳўжаликларда дефолантлар келтириб қўйиш, аэродонлар ва қўриқ майдончалари тайёрлаш, трактор бошқа моддий-техника воситаларини тайёрлашнинг 20 августдан кечиктирилмай тугаллашга қарор қилинди.

1 сентябрга қадар кириш йўллари, қўриқларнинг ремонтини, колдатор-зоув шайбачиларини тозалаш, машина айланган майдонларини тозалаш ва ўқ ариқларни текислаш ишларини таъминлади. Намида 112 минг гектар майдондаги ҳосил машиналарда териб олиниди. Биринчи машина терими ғўза баргининг 80 процента тў

ДАЛА ИШЛАРИ ҚИЗГИН

Гектаридан 26,5 центнердан ҳирмон кўтаришга эҳд қилган Янгйўл районуидаги Киров номи колхозининг Алиқон Исмоилов бошлиқ бригадаси шу кунларда ғўза парваришини ҳар томонлама кучайтирмоқда.

Ҳозир ғўза иккинчи марта парвариш қилинган. Айниқса, сувчилар гайрат кўрсатишмоқда. Аббас Қаримов, Хожикен Тўлибоев, Малик Жумақуллов ғўзага сув бериш қувдалик нормаларини анча ошириб адо этишмоқда.

Бригада аъзолари беш йил

лининг дастлабни йилда яна 30 гектар янги ер очиб, биринчи марта чигит қадашди. Ҳозир ҳамма майдонлардаги ишлар кўрадатлар деҳқон меҳри билан кундан-кун ривожланипти.

Ғўзаларни яшатишда механизаторлар ҳам гайрат кўрсатиб ишлашмоқда. Улар ҳамма майдонларда қўдаланган ишлов беришни сифатли тугаллаб, эндиликда ҳар гектарга ўртача 150 килограммдан азот ўғити солиб, узунасига ишлов беришмоқда.

Н. ҒИРИБОВ.

«САЛЮТ» УЧИШНИ ДАВОМ ЭТТИРМОҚДА

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ, 10 июнь. (ТАСС). Бугун кечаси соат бирда учувчи бошқарётган «Салют» орбитал илмий станцияси экипажининг тўртинчи иш куни бошланди. Космонавтарлар дам олиб бўлганларидан кейин махсус ускуналардан фойдаланиб, жисмоний машқлар комплексини ўтказишди.

Тўртинчи иш куни программасининг аниқгина қисми медицина—биологияга доир экспериментлар ўтказишдан иборат бўлади.

Станция командирининг айтишига қараганда, космонавтарларнинг сўхат-саломатлиги яхши, кайфияти аъло даражада.

подборшчик тахт қилиб қўйилди. Область ҳўжаликлари қўшима равишда пахта терим машиналарини ва бошқа техника сотиб оладилар.

Пахта терим машиналари, принцеплар, погрузчиклар, транспорт тракторларини тайёрлаш ва ремонт қилиш 20 августгача ниҳосига етказилди, кўрак терим машиналари, кўрак тозалаш машиналарини эса 15 сентябргача ремонт қилиниб тайёрлаб қўйилди.

Ремонт ишлари белгиланган графика қатъий риоя қилинган ҳолда олаб борилади. Колхозлар, совхозлар ва «Узсельхозтехника» район бирлашмаларининг установа-налари тўла қувват билан ишлатилди. Зарур мўддатларда ремонтчи ишчилар ва механизаторлар жалб этилади. Техникани тайёрлаш ва ремонт қилиш сифатига катта эътибор берилади.

Бу йил машина теримига 9017 механик-ҳайдовчи қатнашиб, ҳар бир машина бир ярим сменада ишлатилди. Совхозлар ва «Узсельхозтехника» район бирлашмалари ҳўзуридаги курсларда 1610 кишини ўқитиш, 1110 кишини қайта тайёрлаш, техникумларнинг 375 талабасини ва бошқа насабдаги механизаторлар ҳамда шоферларнинг 980 кишини жалб қилиш мўлжалланади.

Тошкент ирригация ва қишлоқ ҳўжалигини механизациялаш инженерлари институтига ҳамда бошқа олий ўқув юртилари билан келишилган ҳолда юқори курсларнинг студентлари машина теримига жалб қилинади. Пахта терим машиналарини бошқаришни яхши билган ўрта мактабларини битириб чиққан ёшлар ҳам бу ишга жалб қилинади.

Йиғим-терим бошлангунга қадар ҳамма районларда амалий семинарлар ўтказилиб машина терими илгорларини ўз тажрибалари билан ўртоқлашадилар.

Мўл ва эртаги ҳосил олиш, пахта терим техникасининг юксак унум билан ишлатиш учун шарт-шароит яратиш мақсадида дала-лар машина теримига тайёрлаб қўйилди, пайкалар бегона ўтдан тозаланиб, ғўза қатор оралиқ сифатли ва вақтида парвариш қилинади, суғориш вақтида ўтказилди, минерал ўғитлардан тўғри фойдаланилади, қишлоқ ҳўжалик зараркунадалари ва жасалликлари қарши ўт очилди, машиналар айланган майдонлар вақтида тайёрлаб қўйилди.

Асосий майдонларда энг яхши агротехника мўддатларида механизациялашган чеканка ўтказилди, 326 минг гектар майдондаги ғўза дефоланция қилинди. 20 августгача қишлоқ ҳўжалик авиацияси учун 75 та муваққат ва домий аэродромлар тахт қилиб қўйилди.

Ҳар бир кишининг ташаббуси меҳнати, шу жумладан, ишлаб чиқаришни кўпайтириш резервларини, ишлаб чиқаришни ўстириш суръатларини иқоиди қидириб топиш биринчи даражада аҳамиятга эга бўлиб қолмоқда. Миллион-миллион совет кишилари съезд қарорларини бажаришга худди мана шу позицияда туриб киришмоқдалар. Бунинг билан йилнинг биринчи йилнинг топишқирларини мўддатдан олдин бажариш учун бошланган мусобақа кенгайиб бораётганлиги, пландан ташқар махсуслаш қишлоқчиликнинг унуми шайбачиларнинг меҳнатқашлари ўз зиммаларига олаётган мажбуриятлар кўрсатиб турибди. Энди дастлабки якунларини ҳам кўриб туришмак, амалдаги санаоти беш ойда мўлжалланган план топишқирларининг қилиб қўйилди. Ленинград райони-нинг ва бугун пойтахтнинг меҳнатчилари ҳам бу топишқирнинг эътига кўни, биринчиси, совет кишининг, ёр-биродарларининг, коллективнинг фаровонлиги ҳам ўзининг меҳнатига, кўшмаган шахсий ҳиссасига болғич аналитини совет кишини яхши билиди.

Н. В. Подгорний ўқитиб айтди, турмушнинг асосий моҳияти,

СИРДАРЁ ОБЛАСТИ МЕХАНИЗАТОР- ЛАРИНИНГ МАРРАЛАРИ

Сирдарё области пахтакорлари КПСС XXIV съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XXIII съезди қарорларини амалга ошира бориб, Батанга 500 минг тонна пахта етказиб бериш юзасидан олган социалистик мажбуриятини бажариш юзасидан фидокорона иш олиб боришмоқдалар.

Бу йил 216 минг гектардан кўпроқ майдонга чигит энг яхши аротехника мўддатларида экиб олиниди, шу жумладан 166 минг гектар ерга кенг қаторлаб экинди.

Олинган мажбуриятларини бажаришнинг ҳал қилувчи шарти комплекс механизация, айниқса йиғим-теримни механизациялашдир. Область механизаторлари машиналарда 350 минг тонна пахта терим ва қарши 169 минг гектар майдондаги ҳосилни қўл меҳнати ишлатмай йиғштириб олишни мўлжаллаб қўйдилар.

Йиғим-терим бошлангунга қадар 4438 та пахта терим машинаси, 7818 трактор принцепи, 1063 кўрак терим машинаси, 966 механик

ча оширишга эришилган бўлади. Бунда гап социал тадбирларнинг кенг программаси тўғрисида бораётди. Одам, унинг ишлари, унинг ўсиб бораётган моддий ва маънавий талаблари шу программанинг марказида турибди.

Бу программа совет кишиларининг меҳнат билан ҳосил қилишган даромадларини, уларнинг иқтимоий фондлардан олаётган нети-маларини кўпайтиришни, қўлаб-талаб қилинаётган молларни ишлаб чиқаришни анча кўпайтиришни, уй-йўли қурилишини кенгайтиришни, хизмат кўрсатишининг ҳамма соҳаларини тўдан яхшилашни, соғлиқни силлаш ва маорифни ривожлантиришни, ўз ичига олади. Бу программа-иш барча совет кишилари жуда ҳуратиб бўлиб қабул қилинган. В. И. Ленин таълим берган айтишларидек, эндиликда кишининг энг муҳим моҳияти мўлжаллаб қўйилган программани бажариш йўлида амалий иш қилишдан иборат бўлиб турибди. Ҳамма парасани миллионларнинг бунёдкорлик меҳнати, партиянинг, давлатнинг, жамоат ташкилотларининг муайян мақсад йўлидаги ташкилотчилик иши ҳал қилади.

Ҳар бир кишининг ташаббуси меҳнати, шу жумладан, ишлаб чиқаришни кўпайтириш резервлари-ни, ишлаб чиқаришни ўстириш суръатларини иқоиди қидириб топиш биринчи даражада аҳамиятга эга бўлиб қолмоқда. Миллион-миллион совет кишилари съезд қарорларини бажаришга худди мана шу позицияда туриб киришмоқдалар. Бунинг билан йилнинг биринчи йилнинг топишқирларини мўддатдан олдин бажариш учун бошланган мусобақа кенгайиб бораётганлиги, пландан ташқар махсуслаш қишлоқчиликнинг унуми шайбачиларнинг меҳнатқашлари ўз зиммаларига олаётган мажбуриятлар кўрсатиб турибди. Энди дастлабки якунларини ҳам кўриб туришмак, амалдаги санаоти беш ойда мўлжалланган план топишқирларининг қилиб қўйилди. Ленинград райони-нинг ва бугун пойтахтнинг меҳнатчилари ҳам бу топишқирнинг эътига кўни, биринчиси, совет кишининг, ёр-биродарларининг, коллективнинг фаровонлиги ҳам ўзининг меҳнатига, кўшмаган шахсий ҳиссасига болғич аналитини совет кишини яхши билиди.

(Давомий 2-бетда)

ЛЕНИН ПАРТИЯСИНИНГ ИШИ—ХАЛҚНИНГ ИШИ

Сайловчиларнинг Н. В. ПОДГОРНИЙ билан учрашуви

10 июнда ССР Иттифоқи Вольшой театрида Москвадаги Ленинград сайлов округи меҳнатқашларининг вакиллари шу округдан РСФСР Олий Совети депутатлигига номзод, КПСС Марказий Комитети Сийёсий Бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг раиси Николай Викторович Подгорний билан учрашдилар.

Йиғилишни Ленинград район партия комитетининг биринчи секретари Ю. И. Репников очди.

Ишончли вакил, Орконикидзе номидаги Москва авиация институтининг доценти, техника фанлари кандидати В. В. Николенинго сўз берилди. У депутатликка номзоднинг таржимаи ҳолини мажлис ахлига етлатиб, Н. В. Подгорний ўз фаолияти билан совет кишиларининг зўр ҳурматида сазовор бўлганлигини ўқиди. Н. В. Подгорний СССР ва Россия Федерациясининг Олий Советларига пойтахтнинг Ленинград сайлов округидан бир неча бор сайланган ва у юксак ишонччи шараф билан олаб келмоқда.

Ҳозирги вақтда меҳнатқашларнинг депутатликка номзодлар билан ўтказилаётган учрашувлари партия билан халқнинг бузилмас бирлигини, совет кишилари партия ва Совет ҳукуматининг ички ва ташқи сиёсатини яқинлиқ билан қизган маъқуллаётганликларини яна бир марта яққол кўрсатувчи

далилдир. Совет халқи коммунист қурилишининг КПСС XXIV съезди белгилаб берган жуда катта вазифаларини сиёсий активли ва меҳнат гайрати билан юксаклиги вақтида амалга оширишга киришди.

В. В. Николенинго округ сайлов олдидан кенашининг топишқирини бажо келтириб, Москвадаги Ленинград округининг барча сайловчиларига мурожаат қилди ва уларни СССР Олий Совети Президиумининг раиси коммунистлар билан партиячилар блокнинг муносиб номзоди Н. В. Подгорний учун ақидли бўлиб ўз овозларини беришга чақирди.

Сўнгра сўзга чиққан ишончли вакил—«Известия» заводининг слесари Ю. В. Борисов. Бугунги иттифоқ илмий ва техникавий информация институтининг директори, техника фанлари доктори А. И. Михайлов, 691-мактаб директори Е. А. Краденова, илмий-тадқиқот институтининг техниги Ф. П. Корнеев Ленинград районининг меҳнатқашлари Москвадан барча меҳнатчилари билан бирга КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш учун қурашга актив киришганликларини айтдилар. Совет кишилари коммунистлар билан

партиячилар блокнинг номзодлиги учун ўз овозларини бериш билан Ватанимизнинг порлоқ келажак учун, тинчлик учун, Совет Иттифоқи Коммунист партиясининг ленинча доно сиёсати учун овоз берамиз.

Мажлис ахли қизгин кутиб олган Н. В. Подгорний нутқ сўзлади. Н. В. Подгорний депутатликка номзод қилиб кўрсатилганлиги учун пойтахтдаги Ленинград район сайловчиларига чин қўнғилдан миннатдорчилик изҳор қилиб, сайловчиларнинг бу самимий ҳисслари ва истакларини улуғ Коммунист партияга билдирилган ҳислар ва истаглар деб ҳисобларди, деди. Бутун мамлакатда советлар депутатлигига коммунистлар билан партиячилар блокнинг икки миллиондан кўпроқ номзоди кўрсатилди. Булардан тўққиз юз минг нафардан кўпроғи партия аъзолари-дир. Номзодларнинг ҳар қайсиси, биз коммунистларнинг ҳар бири-миз, деди Н. В. Подгорний, Загса кўрсатилган ишончда, ўз шаънига айтилаётган яхши гапларда амалда, коммунистлар партиясига, Ленин партиясига совет кишилари кўрсатаётган жуда катта ишонч намойён бўлаётганлигини яхши тушуниб туришмак.

Россия Федерациясини Олий Советига бўлиб ўтган аввалги сайловдан бери орада ўтган тўрт йил партия съездлари ўртасидаги даврга деярлик тўғри келиб қолди. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев Марказий Комитет номидан қилган ҳисобот докладыда, XXIV съездининг резолюцияларида ва бошқа ҳужжатларида партия, бутун халқимиз қилган жуда катта бунёдкорлик ишларини якунлари, совет жамиятида, мамлакат экономикаси, меҳнатқашлар моддий ва маданий турмушининг шароитида рўй берган зўр иқоиди силлиниб турган тўла-тўқис кўрсатиб берилади.

Н. В. Подгорний Москва партия ташкилотига раҳбарлигида пойтахт меҳнатқашлари, пойтахтнинг Ленинград район меҳнатқашлари билан қилган катта ишга тўхталиб ўтди, асосий эътиборини ҳали қилинмаган ишларга, етилган проблема-ларга қаратиб зарурлигини татиқлади. XXIV съезд буюк мақсадларини белгилаб берди, катта, мураккаб вазифаларни қўйди, шу вазифаларни ҳал қилиш йўллари ва воситаларини илмий жиҳатдан аниқ қилиб кўрсатиб берди. Ҳозирги вақтда партия ўзининг куч-гайратини халқ фаровонлигини ан-

ча оширишга эришилган бўлади. Бунда гап социал тадбирларнинг кенг программаси тўғрисида бораётди. Одам, унинг ишлари, унинг ўсиб бораётган моддий ва маънавий талаблари шу программанинг марказида турибди.

Бу программа совет кишиларининг меҳнат билан ҳосил қилишган даромадларини, уларнинг иқтимоий фондлардан олаётган нети-маларини кўпайтиришни, қўлаб-талаб қилинаётган молларни ишлаб чиқаришни анча кўпайтиришни, уй-йўли қурилишини кенгайтиришни, хизмат кўрсатишининг ҳамма соҳаларини тўдан яхшилашни, соғлиқни силлаш ва маорифни ривожлантиришни, ўз ичига олади. Бу программа-иш барча совет кишилари жуда ҳуратиб бўлиб қабул қилинган. В. И. Ленин таълим берган айтишларидек, эндиликда кишининг энг муҳим моҳияти мўлжаллаб қўйилган программани бажариш йўлида амалий иш қилишдан иборат бўлиб турибди. Ҳамма парасани миллионларнинг бунёдкорлик меҳнати, партиянинг, давлатнинг, жамоат ташкилотларининг муайян мақсад йўлидаги ташкилотчилик иши ҳал қилади.

Ҳар бир кишининг ташаббуси меҳнати, шу жумладан, ишлаб чиқаришни кўпайтириш резервлари-ни, ишлаб чиқаришни ўстириш суръатларини иқоиди қидириб топиш биринчи даражада аҳамиятга эга бўлиб қолмоқда. Миллион-миллион совет кишилари съезд қарорларини бажаришга худди мана шу позицияда туриб киришмоқдалар. Бунинг билан йилнинг биринчи йилнинг топишқирларини мўддатдан олдин бажариш учун бошланган мусобақа кенгайиб бораётганлиги, пландан ташқар махсуслаш қишлоқчиликнинг унуми шайбачиларнинг меҳнатқашлари ўз зиммаларига олаётган мажбуриятлар кўрсатиб турибди. Энди дастлабки якунларини ҳам кўриб туришмак, амалдаги санаоти беш ойда мўлжалланган план топишқирларининг қилиб қўйилди. Ленинград райони-нинг ва бугун пойтахтнинг меҳнатчилари ҳам бу топишқирнинг эътига кўни, биринчиси, совет кишининг, ёр-биродарларининг, коллективнинг фаровонлиги ҳам ўзининг меҳнатига, кўшмаган шахсий ҳиссасига болғич аналитини совет кишини яхши билиди.

олий иқтимоий бурч сифатида меҳнатга муносабат лати кишининг энг муҳим, тизик белгисидир. Меҳнатга бўлиб муносабатланиш маънавий ва моддий жиҳатдан рағбатлантирмоқ керак, матбуотида, адабиётда, санъатда бу тўғрида баралга гапирмоқ керак.

Партия ва давлат миллион-миллион меҳнатқашларининг иқоиди гайратини экономиянинг энг муҳим проблемаларини ҳал этишга, фанни, маданиятни янада ривожлантирмоқ учун қўлай шароит яратиб беришга, иқтимоий ҳаётни таъин ҳам кўпроқ активлаштиришга қўламоқдалар. Ҳозирги вақтда съезд Директивалари асосида Госплан ва министрликларда, республикаларда, қорхоналарда беш йиллик план устида катта иш бошланаётган кетди. Бу план КПСС Марказий Комитети Пленумининг муҳо-камасига, сўнгра эса СССР Олий Советининг тасдиқига киритилди. Совет халқи қилдиган ишларининг программаси бўлган беш йиллик қонун кучига эга бўлиб қолади.

Ҳозирги вақтда бир қанча қарорлар-ишчилар, хизматчилар ва колхозчиларнинг пенсия таъминоти яхшилаш, қишлоқ механизаторларининг моддий манфаъдорлигини ошириш ва меҳнат шароити яхшилаш тўғрисида қарорлар қабул қилинди, торвачилар маҳсулотларини санаот асосида ишлаб

ЕТТИ ХАЗИНАНИНГ БИРИ

Балиқчилик — етти хазина-нинг бири, дейишди. Навоий ҳам балиқчиликни ҳам тез суръат-лар билан ривожлантирмоқда. Бу йил Охтангир дарёсининг чап соҳилдаги беш гектарлик шойнагоа учта балиқ ҳовузи ҳосил қилинди. Бу ҳовузалар-нинг икитасида салкам бир тонна майда балиқ боқилмоқда. Кеч кузда бу балиқлар шаҳар-ликлар дастурхонига тақдир этилади.

Н. ТҒОҲОНОВ,
Оқсуғров райони.
ХИЗМАТИ ХАЛҚКА МАНЗУР

Ленин номи проспектида қад қўтарган 84 квартиралар турар-

БИЗГА ЁЗАДИЛАР

жойининг вастки қаватига жой-лашган «Молодёжное» ателе-си шаҳар меҳнаткашларига хизмат кўрсата бошлагди. Ателеда сартароҳона, фото-графия, кийим-кечак тиканидан салонлар бор.

Ҳозирги кунда шаҳар меҳ-наткашларига маънавий хизмат-нинг 25 хили кўрсатишмоқда. Айниқса, рўзгор машиналари, приборлар ва кийим-бошлар ремонт қилинадиган корхона тармоқлари кенгайиб бормоқ-да. Кўпгина саноат моллари мағазиналарида таъмирларни би-чиги столлари ташкил этилган.

Бу йил шаҳарда яна бешта маънавий хизмат кўрсатиш па-вильонлари фойдаланишга топ-ширилди. Бу объектларнинг ҳаммаси янги бунёд этилаётган турар-жой массивларида қу-рилмақда.

Ф. ПЕТРОВ,
Авгрен шаҳри.

ЕШ САНЪАТКОРЛАР ОТЯРДИ

Республикамизда шаҳар ва шаҳарларидан санъат даргоҳ-лари учун малакали кадрлар етказиб беришда Тошкент Дав-лат консерваториясининг роли каттадир. Бу йил консервато-рия тарихида энг кўп кадрлар етиштирилган йил бўлди. Тўқ-қиз факультет ва маданий-

оқартув бўлимининг 259 ёш санъаткор тамолаб чиқди.

Ҳозир консерваторияда санъ-ат ихлосмандларининг янги от-рядини қабул қилишга тайёр-гарлик кўришмоқда. Бу йил 400 га яқин студент қабул қи-линади.

С. СУЛТОНОВ.
ХАРИДОРЛАР МАМНУН

Чинобод қишлоғи тобора обо-донлашиб бораёпти. Яқинда бу ерда яна бир катта мағазини фойдаланишга топширилди. Хўжалик моллари билан савдо қилувчи бу мағазинда ҳозир иш қизғин. Харидорлар ши-

ринсухан сотувчилар хизмати-дан мамнун бўлишмоқда.

Ф. АБДУРАСУЛОВ,
Ф. ИСАЕВ,
Оржоникидзе райони.

УИ МУБОРАК

«Марказ-6» микрорайонида қурилаётган турар-жой бинола-рининг ниҳояси кўринмади. Бу ерда 153-қурилиш трестига қарашли 1-бошқарма бинокор-лари меҳнат қилишяпти. Яқинда улар бийўла 14 та икки қаватли турар-жой котеж-ини фойдаланишга топшир-дилар. Биноларни тез ва сўз қуришда Социалистик Меҳ-нат Қаҳрамони Холхўжа Бахо-диров бошқиб бинокорлар бри-гадаси олдинги сафларда бормоқда.

С. САЎДУЛЛАЕВ,
Тошкент шаҳри.

Москва. Яқинда авиаконст-рукторлар 14—15 пассажирга мўлжалланган «БЕ—30» само-лётини ихтиро қилдилар. У соатига 460 километр тезликда

уча олади. Суратда: «БЕ—30» самолётининг юқоридан кўриниши.

С. Преображенский фотоси. ТАСС фотохроникаси.

ҚИТЪА ЧЕМПИОНЛИГИ УЧУН

Испанияда Европа чемпиони номини олиш учун қитъанинг энг кучли чарм кўлоқ устали-ри тўйландилар. Ўнг масзули-ятли мусобақаларда қатнаша-ётган совет командаси состави-да тошкентлик боксчи Николай Хромов ҳам бор. У энгил вазида фахрли номин олиш учун кура-шади.

ЎРТОҚЛИК УЧРАШУВЛАРИ

Барселонанинг «Эспаньо» клуби футболчилари мамлакат-мизда меҳмон бўлишди. Испан-ния чемпионатида ўн биринчи ўринини эгаллаган бу команда учта ўртоқлик учрашуви ўтказ-ди. Меҳмонлар Киевда маҳаллий динамочилардан 0:2 ҳисобида енгилдилар. Ленинграднинг «Зенит», Москванинг «Торпе-до» командалари билан ўйинда эса ҳисоб очилмади.

ТОШКЕНТЛИК ШАХМАТ-ЧИ ГОЛИВ

Сочи шаҳрида «Спартак» жа-миляти марказий совети бирин-чилиги учун аёллар ўртасида шахмат мусобақаси ўтказилди. Мамлакатнинг ўн беш кучли аёл шахматчиси тўланган бу турнирда тошкентлик спорт мас-тери Алла Мкртчян катта га-лабани қўлга киритди. У ўн

ИЗЛАР ЙЎҚОЛМАЙДИ

II.

«ҚОР ЁГИДИ» излар босил-ди» деган қадимий бир мақол бор.

Бу мақолни ҳамма воқеалар-га ҳам ишлатиб бўлмайди. Чун-ки дунёда шундай воқеалар ҳам бўлиб турадики, уларни асрлар қори, замонлар тўғони эллар ёдидан ўчира олмайди. Ҳа, қан-ча қор ёгса ҳам ўчмайдиган излар бор. Бу излар — она-Ватани учун жанг қилган қаҳ-рамонлар излари. Ана шундай ўчмас қаҳрамонлик излари Брест қалъаси ҳоку губурди, унинг ўчмас шону шўҳратига ҳам худди баҳор қўёшдай ян-қираб турипти.

Бу ерда келган ва бу ерда қадам қўйиб, эврат этган ҳар бир эрксавар кишининг унут бўлмас ҳаяжонли хотироти у из-ларини у жанговар шўҳид из-ларини ҳар доим кўз олдига кел-тиришга, дил меҳарида аялай-б асрашга иштиёқли. Бу излар ни Брест қалъасига эвратга келганлар, у ҳақда ёзилган ки-тоблар, ҳозир ҳаёт бўлган Брест қалъаси мудофеаси қаҳрамон-лари, кўз қорачиқдай асраб, улар ҳақида аёлларда ҳаяжон-лар сўзлаб бормоқдалар.

Биз ҳам қаҳрамон қалъа му-дофеаси ҳақида бир-икки оғиз сўз юритиб, бу ерда бошқа қар-дош халқлар фарзандлари бил-лан бирга ёйи-ён туриб, немис-фашист босқинчиларига қарши беқисс оғир жанглар олиб бор-ган, бу ерда қаҳрамонларча ҳа-лон бўлган ва тасодифан бут-яригача тарих қолган ўзбек жангчилари ва уларнинг бошқа миллатдан бўлган жанговар дўстлари ҳақида ҳикоя қила-миз.

Биз Брест қалъасига келган-нимизда, йўлда, қалъа дарвоза-си ёнида ҳарбий хизматга ча-қирилувчи ёшлар саф тортиб турганлигини кўрдик. Ўн саккиз-йигирма ёшлардаги бу навиқрон йигитлар Брест қалъа-си учун бўлган жанглардан кей-ин тутилган. Улар гарчи Брест областининг шаҳар ва район-ларидан келган бўлсалар ҳам, бу ерда, 1941 йилнинг 22 июнь тоғотарида жуда қаттиқ жанг-лар бўлганлигини ота-оналари-дан эшитганлар, китоблардан ўқиб билганлар. Шунинг учун улар ўзлари сабабга, кўзлари вайронга айланган қазематлар-да, Бу қазематларнинг пора-по-

ра бўлган ҳар бир гишти «Бу-ларни унутманглар! Бу ерда сиз бахтли ёшларнинг эркин ҳаёт-лариниғиз учун худди сизлардай навиқрон йигит бўлган жангчи-лар душманинғиз вабо осилини кўркаклар билан тўсиб халок бўлганлар. Биз улардан хотира-миз» дегандай хомш туради.

Сафда кетаётган бир жангчи эганиб, оёқ остидан отилган, занглаб кўкариб кетган бешо-тар гильзасини қўлга олди. У сафда шахдам қадам ташлаб борар экан, гильзани нафтида айлантириб, унга жимгина қа-раб борарди. Балки қон-қарин-дошлари бу ерда жанг қилиб, ҳалок бўлгандир? Балки жангчи қисмати хўшёр ва жанговар бў-лиши унга уқтираётгандир? Ҳар ҳолда бўлажак жангчи қў-лида 1941 йилда Брестда ҳалок бўлган чегарачининг отган ўқ гильзаси бор эди.

Биз бўлажак жангчилар изи-дан юриб, қалъани айландик. Сўнг Брест қалъаси мудофеаси музейига бордик. Бизни қаҳра-мон қалъа мудофеаси музейи-нинг директори Станислав Пет-рович Зелезинский кутиб олди. Станислав Петрович музей хо-димларини чакириб, бизларни уларга таништириб, кўраки ар-хив ҳужжатларининг ҳаммасини ихтиёримизга беришни тайинла-ди.

Биз архив ҳужжатлари билан танишилган оқин Станислав Петровичдан Брест мудофеасига боғлиқ бўлган муҳим ва қизи-қарли бир қанча маълумотлар-ни — билди олдик. Директор Брест қалъаси мудофеаси ва музейи тарихи билан бизни та-ништириш вақтида, стол тортма-сидан бир даста қоғозларни қў-лига олиб, уларга кўз ташлар экан, ҳаяжон оғушида эканлиги-ни билдирди. У 1941 йилда Брест қалъаси ва ундан та-шқарида турган қўшинларда Ёр-та Осёдан, шу жумладан Ўз-бекстондан кўпгина йигитлар келиб хизмат этганлигини сўз-лаб берди.

Қалъада хизмат этган қў-шинлар ва чегарачи бўлишча-лар сафларида Ўзбекистонлик жангчи коммунистлар ҳам анча бўлганлигини рўйхатлар асоси-да бирма-бир бизга кўрсатиб, улар ҳақида бир қанча мату-лот берди. Ўқин дивизиянинг ўзбекистонлик жангчи комму-нистлар рўйхатини қўлга олиб, номларни кўздан кечирдик. Ма-на улар: Махмуд МУХАММА-ДИЕВ, Шариф КАРИМБОВЕВ,

ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ

ЯПОН АРТИСТЛАРИ

Японияда ашула ва рақс аса-би коллективлари, кино санъати ходимларини бирлашти-рувчи бир қатор филмлар ма-вжуд. Ана шулардан бири «Шоки» фирмаси бўлиб, у ўз қарамоғида 60 га яқин театр, 40 дан ортиқ кинотеатрларга эга. «Кокусой» деб номланган японец коллектив аъзолари 60 та театр орасида қон тартан-лардан бириди. «Кокусой» ин-тернационал бирдамлик маъно-сини билдиради.

— Ассамблея бундан 40 йил муқаддам Токио шаҳрида ташкил топилган, — дейди груп-па раҳбари Ёсумуа Докун. — Коллективимиз 150 кишидан иборат бўлиб, қизлардан таш-кил топган.

Театр қошида икки йиллик маҳорат мактаби ишлаб туриб-ди. Театрда ишланган истагини билдирган қизлар амтихондан муваффақиятли ўтган, ана шу мактабга кириб ўқишади. Бу ерда улар таълиқи саҳна ар-тистлари, режиссёрлар қўлида ўқиб, таҳсил олишади. Рақсга тушиб, қўшиқ айтиш, роллари ижро этиш маҳоратини атроф-лича ўрганиб олишади. Ўзин-дан сўнг имтиҳондан муваффа-қиятли ўтганлариданга театр-га ишга қабул қилинадилар.

Мақур театр коллектив аъзолари ўзига хос таъсирчан ва жозибали чизиқлари билан Япониядагина эмас, балки чет-ел мамлакатларида ҳам кенг танилган. Улар сўнгги йилларда Осиё, Африка мамлакатларида бўлиб, турли миллат вакилла-рининг оқинишга сазовор бўла-ди. Жанубий Америка, Гавана ороллари, Шарқ мамлакатлари-да бу талант соҳибларининг чи-қинларини санъат шинаванда-лари катта қизиқиш билан қар-ши олишди.

— Шу йил май ойининг бош-ларида Европа бўйлаб гастрол-ларинимиз бошланиб, — дейди группа раҳбари. — Бир неча кун мобайнида Ленин шаҳрида меҳ-мон бўлиб турдик. Шаҳар эн-дилари, завод-фабрика ишчилари, қишлоқ меҳнаткашлари

санъатимизга юксак баҳо бе-ришди. Кўплаб ижодий дўстла-римиз билан учрашиб, ҳозирги замон совет қўшиқларини ўрга-ниб олдик. Таниқли артистлари-миз Каори Мацунами ва Мидо-ри Макилар Советлар дийрини мадҳ этувчи, яратувчилик меҳ-нат билан банд бўлган қаҳра-мон совет кишиларининг кунда-лик меҳнат шижоатини тараф-лунм этувчи лирик мисраларни мароқ билан ижро этишди. Ҳо-зир Тошкентда меҳмон бўлиб туришимиз. Ўн кундан сўнг Ол-маота шаҳрига йўл оламиз. Қозғосонининг бир қатор ша-ҳарларида, Минск, Москва об-ластларида гастролларда бўла-миз. Июль ойининг охирида Ватанимизга қайтмоқчимиз.

Спектакли икки япон қизи бошлаб беради. Улар қалблар-га ором бахш этувчи таъсирчан қўшиқлар айтиб, задаларини Япония соҳилларида сайр қи-лишга, хушманзарали жойларда бўлишга таклиф этишади. Сўн-гра парда очилиб, кўз ўнгимизда Токио кварталлари намоён бў-лади. Ўн нафар қизлар квар-талда сайр қилиб юришгани ҳолда турли лирик қўшиқларни берилиб ижро этишади. Бу ўйинда артистлардан Хироми Касута ва Каори Машинами иш-тироқда ижро этилган таъсир-чан, серишлар рақслар айниқса диққатга сазовордир. Бу исте-дод эгаларининг қалбларини ҳис-ҳаяжонга тўлдирувчи қўшиқла-ри томошабинларнинг оқинишга сазовор бўлди.

Хироми Касута ва Каори Ма-

цинами кўп йиллардан бери те-атр коллектив орасида ишлаб келишмоқда. Улар театр ҳузу-ридаги маҳорат мактабига му-ваффақиятли туғатиб, коллек-тив аъзолари билан шаҳар ва қишлоқларда гастролларда қа-нашишади. Бу далавчуван санъ-аткор совет композиторлари то-монидан бастанган ашуалар-ни ишончли қилиб таъсирчан ижро этмоқдалар.

Саҳнада Япониянинг қадимги пойтахти Киото шаҳри қўчалар-ни таваллаҳиди. Ола, гилослар гарк ишган, Сўлим хибоблар-да севишганлар сайр қилиб юришбди. Киотоник қизлар классик қўшиқлар айтиб, ҳинд рақсларини ижро этишади. Кўр-сатувада иштирок этаятган ар-тистлардан Ватару Мину, Та-моз Зуэишлар шони экин, хо-сил йигитлириб олиш, япон ту-тин каби номерларни ишончли қилиб кўрсатиб беришган.

Шу кунлари пойтахтимизда-ги «Юбилей» Марказий спорт саройининг муҳташам залида Япониядан келган санъаткор-ларнинг гастроллари бўлиб ўт-моқда. Жозибали рақс, таъсир-чан лирик қўшиқлар ихлос-мандлари меҳмонларимиз томо-нидан ижро этилаётган номер-ларни катта қизиқиш билан қарши олишмоқда.

И. ЮСУПОВ,
Рассом Н. Меламед чизган расмларда «Кокусой» театри артистлари томонидан ижро этилаётган номерлар тасвирлан-ган.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»
ГАЗЕТХОНЛАРИ
«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ГАЗЕТАСИГА 1971
ЙИЛНИНГ ИККИНЧИ ЯРМИ УЧУН ОБУНА
МУДДАТИНИ УЗАЙТИРИШНИ ЭСДАН
ЧИҚАРМАНГ.

Газетага алоқа бўлимлари, «Союзпечать» агентлик-лари, шунингдек, иш жойи, корхоналар, муассасалар, ўқув юртларида обуна бўлиш мумкин.

Реклама

ВА Эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.55 — Кўрсатувлар програм-маси.

Ўзбек тилида: 18.00 — Болалар учун кинофильм, 18.10 — «Ахборот» информацион программаси (рус тилида). 18.25 Ҳофиз Шеро-зий, адабий музикали кўрсатув, 19.25 — Советларга сайловлар олдидан, 19.40 — Қишлоқ хўжа-лиқ ходимлари учун концерт, 20.40 — «Ахборот» информацион программаси.

20.55 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — Москва кўрсатади.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Есимов жаноб «Р» — «СПУТ-НИК», «ТОШКЕНТ СОВЕТНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «ЎЗБЕКСТОН» (кундуз ва кечку-рун), «МОСКВА» (эрталаб соат 11, кундуз 1 да), «ЧАЙКА» (кундуз соат 12, 2 да).

Хайр дўстлар! — «ВОСТОК» жуфт соатларда, «СПУТНИК» (кундуз ва кечкурун). НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10, 11.40 ми-нут ва кеч соат 10 да).

Том Жонс (инки серия) — «КОМСОМЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кун-дуз ва кечкурун).

Ҳамиша навиқрон — «ЎЗБЕ-КИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечкурун).

Ўтган кунлар (Ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кундуз соат 1. ярим, 3.20 минут ва кеч соат 5 ва 8.20 минутда).

Катта сайр (инки серия) — «ЧАЙКА» кеч соат 6 ярим ва 9 да).

Ҳамраз (инки серия) — «КҲ-ЧА» (кундуз ва кечкурун).

ЕЗГИ БИНОДА

Катта сайр (2 серия) — ТЕМ-МАН номли.

Есимов жаноб «Р» — «ФЕСТИ-ВАЛЬ».

Кунгабоқар — «ХИВА».

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВ-ЛАТ РАТТА ТЕАТРИДА — 11/VI да Севги тумори, 12/VI да Ри-голетто.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 11/VI да Шох Эдип, 12/VI да Ан-жонларим, 13/VI да Олтин девор.

КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ БЎЯНЧА ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОНТОРАСИ

12 июндан бошлаб

САНЪАТ САРОИИДА

(Эрталаб соат 11 ярим, кундуз 2, 4 ярим ва кеч соат 7, 9.15 минутда).

яги, рагли, кенг форматли

„ЖАЛОСКОРЛИК“

бадний фильмининг 2 серия 3 фильми

„АСОСИЙ ЗАРБА“НИ НАМОЙИШ ҚИЛАДИ

«Мосфильм» киностудияси маҳсулоти.

Постановкачи режиссёр — ЮРИЙ ОЗЕРОВ.

Роллари ижро этишди: ЦВЕТАЕВ — Н. ОЛЯЛИН, Зоя — Л. ГОЛУБКИНА, ЖУКОВ — М. УЛЬЯНОВ, РОКОС-СОВСКИЙ — В. ДАВИДОВ, ВАСИЛЕВСКИЙ — Е. БУРЕН-КОВ, АНТОНОВ — В. СТРЕЛЬНИК, СТАЛИН — Б. ЗАКАРИАДЗЕ, ЧЕРЧИЛЬ — Ю. ДУРОВ, РУЗВЕЛЬТ — С. ЯСЬКЕВИЧ, ГИТЛЕР — ФРИЦ ДИЦ ва бошқалар.

МАРКАЗИЯ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА

18, 19 июнь кеч соат 8 да
20 июнь кундуз соат 1 ва кеч 8 да

ЎЗБЕКИСТОН САНЪАТ УСТАЛАРИ
ВА АТОҚЛИ ИЖРОЧИЛАР ИШТИРОКИДА
КАТТА КОНЦЕРТ
„ТАБАССУМ ОҚШОМИ“

ҚАТНАШАДИЛАР:

Ўзбекистон ССР халқ артистлари Амин ТУРДИЕВ, Фа-ни АБЗАМОВ, Анром ЮСУПОВ.

Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артистлар — Ол-махон ҲАЙИТОВА, Таваккал ҚОДИРОВ, Нуманазар БЕКИШОВ, Кувондир ИСКАНДАРОВ, Ўзғар КАРИМОВ, Эркинжон ТОШ-КЕНТБЕКОВ.

Солитар: Ҳабиба ОХУНОВА (Наманган), Халима ХОЛБЕ-БОВА (Марийск), Дилор КАЮМОВА, Гулҳебра ИСМОИЛОВА, Қизлархон ДУСТМУХАМЕДОВА, Комилжон БАРАТОВ, ақал-ука Намолдин ва Зокиржон РАҲИМОВЛАР (Наманган), Низом-жон ИКРОМОВ, ақал-ука Гуломжон ва Абдуллохон ҒАФУРОВ-ЛАР, Уткир ХОЛМУХАМЕДОВ, Зайнобидин ЮСУПОВ (Мар-ийск), Ҳасан ЙҮЛДӨШЕВ, Садр ЗИЕВУДИНОВ, Одилжон ОХУНЖОНОВ.

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСОБЛАРИ АНСАМБЛИ

Музика раҳбари — Азиз МУЛЛАХОЛОВ.

Программани Амин ТУРДИЕВ, Ҳасан ЙҮЛДӨШЕВ ва Токи-АБДОВЕВ олинб борадилар.

Вилетлар Свердлов номли концерт зали ва Марказий «Юбилей» спорт зали кассаларида кундуз соат 2 дан соти-лади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриятнинг басмахонаси Тошкент шаҳри.